

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Quæstionis aliquot circa materiam Subdiaconatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

adhortationem pertinere. Lege Vsq. citatum dicto n. 2.
Tertio, in secunda forma invocationem Sanctissimæ
Trinitatis non esse de necessitate Sacramenti, lege Bo-
nac. de Sacram. d. 8. q. vii. part. 3. num. 14. Cum autem
dicatur (videre) in plurali, rationem à Theologis scholasticis petito.

§. II. *Quæstiones aliquot circa materiam
Subdiaconatus.*

**SI TRADATUR CALIX SINE
Patena, vel contra, validæ est ordinatio?**

1. **V**alidam esse putat Sylvest. *V. Ordine* 2. q. 11. sine,
invalida Marchinus, de *Ord.* v. 2. p. 6. cap. 1. d. 2.
& Leander, de *Ord.* d. 3. quæst. 15. quia Concilia semper
vtrumque exprimunt. Et ratio ipsa dicat, ut vtrumque
tradatur, sicuti ad vtramque partem Sacrificii, nimirum
Corporis, & Sanguinis Christi, illa traditio refertur,
certè hoc posterius saltem in praxi, utpote tutius, & me-
liori rationi innixum, erit sustinendum, idque satis con-
firmabitur ex dicendis de Sacerdotio mox, cap. 3. n. 9.
vbi dubium putavimus ordinationem Sacerdotis, si por-
rigatur sola Hostia, vel solus Calix.

**AN IN SVBDIACONATV CALIX,
& Patena non consecrata sufficiant ad valorem
Ordinis, ut item in Sacerdotio?**

2. Sufficere docet Bonacina, de *Sacr.* d. 8. quæst. vii.
p. 3. n. 5. Diana, Salsaliæ cum Leand. d. 3. de *Ord.* q. 16.
quia nullo iure præcipitur, illa debere ad hunc effectum
esse consecrata. Non sufficere contendit Castropalaus:
de *Ord.* d. vii. part. 4. n. 15. quia, per hæc non consecrata,
nequaquam significatur, tangentem ea vasa deputari ad
rem sacram Sacrificii, & quia secus posset, dici esse ma-
teriam aptam quodlibet vasculum, ligneum, coriaceum,
argillaceum.

Denique March. de *Ord.* p. 6. c. 1. d. 1. n. 3. Bonac. senten-
tiam post factum tolerat, non verò antea, quia Calix
non consecratus non est Calix in iure Canonico.

3. Equidem assero, Primo, Marchin. dictum (cum sit
de valore Ordinationis, ut ratio ab ipso allata clare de-
monstrat) sustineri non posse: quando enim ante ordi-
nationem inepta est materia, est item postea, & è contra.
Si enim vnquam valet illud axioma juris. *Quod ab initio
invalidum est, tractu temporis non convalescit*, certe valer
in administratione Sacramentorum, in quibus, ut omnes
scimus, & alibi nos explicuimus, retrotractio, & fictio
iuris locum habere nequaquam potest.

4. Assero Secundo, Bonac. sententiam esse probabilio-
rem; & loquendo de Sacerdotio, mihi moraliter certam.
Ratio est, quia materia propria Sacerdotii est Hostia, &
Vinum, quæ etiam si dentur in manus ipsas ordinandi,
sufficientissima sunt ad Valorem Ordinis, cum solum
propter congruentiam tradantur in Calice, & Patena, ut
ex Vsq. aliisque dicemus infra c. 4. §. 3. n. 5. Ergo parum
nocebit, si deficient Calix, & Patena consecrata, cum so-
lum ad summum esset perinde, ac si Patena ipsa, & Calix
deficerent, modo ex alia parte adsit contractus moralis,
qui sufficienter potest adesse, sicuti adesse ibidem n. 7. di-
cemus, si vero Calix, & Patena cooperta sint, vel in disco,
aut ata portatili materia consecranda tradatur, & per ve-
lum, vel per aram tangatur, Atque ex his patet respon-
sio ad rationes Castropalai.

Pro Subdiaconatu sufficit ratio allata n. 2.

**AN, IN SVBDIACONATV, VT ETIAM
in ceteris Ordinibus, & præsertim in Sacerdotio, sit de
necessitate valoris Sacramenti, contingere physicæ ma-
teriam, an potius sufficiat porrectio facta ab Episcopo
cum acceptatione Ordinandi?**

6. Id querimus in Ecclesia Latina: nam in Ecclesia

Græca non solum Subdiaconatum, verum etiam
natum, & Sacerdotium, & Episcopatum confectum
num impositionem, nullus ignorat. Neque mirum
diversitatem, quia Christus Dominus instituit
& formas hujus Sacramenti Ordinis, non cum
moda determinatione, sed reliquit aliqua determinatio-
ni Ecclesiæ; Instituit enim veluti in genere in Ec-
clesia per aliquod manuum signum, seu extensio-
nem communicaret ordinando potestatem; quæ
signum esset, voluit, ut Ecclesiæ decerneret, quæ
Græcis determinata fuit extensio manuum super
nandi caput ab ipsis vocata Chirotonia, & illi
impositio; in Latinis autem fuit extensio epulæ
nus, quæ porrigantur, seu tradantur ordinando
dicta instrumenta: Et quidem, loquendo de Ordine
Sacris, Subdiacono porrigitur Patena, & Calix sine
no, & Hostia, Sacerdoti autem eadem Patena, & Calix
sed cum Vino, & Hostia: nam Episcopatus, etiam in
tinis, confectus per manuum impositionem, & Diacon-
tus etiam per eandem impositionem confectus
tanquam per materiam inadæquatam, ut mox dicemus.
Hunc explicandi modum, post accuratam consideratio-
nem, video inter cæteros modos, ab aliis excogita-
tos esse expeditionem, qui quidem modi poterunt legi
Doctores late: ut Del. d. 1. de *Sacr. feli.* 5. March. de
trast. 2. part. 7. cap. 2. n. 9. Averf. de *Ord.* q. 1. d. 1.
de *Ord.* Alique ab ipsis citati.

6. Plures ergo Doctores ut Cæterus Scot. V. Laym.
Laym. Hurt. alique apud Leand. de *Ord.* d. 3. q. 16.
& Averf. l. mox citand. non requirunt contactum phy-
sicum, & realem, non necessarium ad valorem huius
num; satis enim esse putant, si adsit contactus
id est ut ordinandus aliquo gestu corporis, & exten-
sione manus significet se illa instrumenta, vel materia
quæ offert, seu porrigit Episcopus, acceptare. Vnde
plures ut Cæter. se retractans apud Leand. loc. cit. *Sacr.*
in *confess. lib. 7. disputat. 1. dub. 2.* Coninch. d. 2. p. 2.
dubitat. 7. March. de *Ord.* part. 5. num. 22. Averf. d. 1.
de *Ord.* feli. 2. Alique ad prædictos, requirunt
no, ut essentialem, prorsus, necessarium, & con-
physicum, & realem. Conflictus rationum, ut
parte allatum, nimis obviis est apud citatos, non pro-
pterea à me, qui solam praxim promoveo, est
omittendus.

7. Illud deserte pronuncio Quamvis retrotractio
sit probabilis, nihilominus in praxi, ita adhibe-
bere physicum contactum utrisque qui solum moralem
tigit: se iterum sub conditione ordinandos, & ab-
stinere debeat ab exercitio Ordinis, præsertim Sa-
cerdotii. Ratio hujus monitionis, quam facit Hurt.
de *Ord.* d. 3. q. 16. licet prioris opinionis fidei tenet
tus rigor, quos Ecclesia Latina contactum phy-
sicum præcipit, & sollicitudo tanta, quæ is physicus
in eadem Ecclesia servatur, ostendit illam esse
rium ad valorem.

8. Hinc Sacerdos sine physico contactu iniuri-
fessiones Fidelium excipere non posset, nec accepta
pendia pro Missis, nec redditus Beneficii Sacerdotii
quia nemo extra casum necessitatis, vult Absolutionem
recipere, vel obligationem Sacrificii habere ab eo
cum ejusmodi dubitatione initius fuit, nec eadem
rigere pingues redditus Beneficiorum, &c.

9. Dixi (præsertim Sacerdotii) quia in Sacerdotio
grave periculum nullitatis Sacrificii, & Consecrationis
dotium non puto necessarium in aliis Ordinibus præ-
etiam iterationem promotionis.

10. Inquires, prædictus contactus physicus debet
fieri simul physice cum prolatione forme?

Respondeo satis esse cum Leand. *disputat. 1. de Sacra-
mentis* quæstion. 16. alios citans simul moraliter, &
sive paulo post, sive paulo ante, ita tamen, ut
stantia sit valde exigua; nam verum moraliter esse
bet, quod dum Episcopus profertur, ordinandus

tingat. Addit De Lugo in resp. moral. lib. 1. dub. 33. cum, qui non tetigit Calicem, & Patenam, dum actu forma proferebatur, sed modo dicto paulo post, posse quidem ad maiorem animi sui quietem sub conditione renitiari, sed non esse necessarium. Quæ doctrina ostendit, valde ipsi certam esse responsionem nostram, nec solum probabilem. Aliquæ aliæ quæstiones, ad prædictam materiam, & formam subdiaconi facientes, habebis infra cap. 4. §. 3. 6. 7. & 8. in simili, cum de Sacerdotio.

§. III. Quæstiones aliquot circa obligationem Subdiaconi de servanda Castitate.

Vas obligationes Subdiaconum subire in sui ordinatione diximus §. 1. Castitatem scilicet custodiendi, & horas Canonicas recitandi, quibus potest addi etiam id est, & patrimonium aptum, ad se alendum possidendi, de quibus necesse habemus (initium sumendo à prima) separatim hic disputare.

PRIMA OBLIGATIO.

Custodiendi Castitatem.

1. Et quidem, Prima quæstio, quoad Castitatem, ea est, An ad illam teneatur Subdiaconus (idem dic de cæteris constitutis in Sacris) ex voto, quod, dum ordinatur, sive explicitè emitat, sive implicitè, d. m. vult ordinari eo modo, & cum iis oneribus, quæ Subdiaconatui affixit Ecclesia, affixit autem Ecclesia obligationem, ut votum Castitatis ipse ordinandus emitteret, An potius teneatur non ex dicto voto, sed immediate ex præcepto ejusdem Ecclesiæ, quatenus scilicet Ecclesiæ præceperit, ut Subdiaconus à veneris abstineret: sic enim etiam si expressè ordinandus Castitatem voveat, adhuc obligabitur ex præcepto, sicuti Fideles, etiam si non voveant Sacro interesse de fæsto, adhuc teneantur ex præcepto Ecclesiastico.

2. Valde autem hic notandum est, huic obligationi servandæ Castitati quam habet ordinatus in Sacris, esse annexum impedimentum dirimens matrimonium, hoc est invalidè constitutum in Sacris contrahere matrimonium, si forte illud attenter: id quod de fide est, cum sit à Concilio Tridentino sess. 24. canon. 9. definitum, cuius verba mox ponemus n. 8.

3. Porro quoad obligationem servandæ Castitatis triplex est sententia. Alii ut Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 27. num. 10. Vel in 3. part. disp. 248. Pont. lib. 7. de matrim. cap. 27. March. de Ord. trakt. 2. p. 6. c. 8. Suar. de Relig. tom. 3. lib. 4. cap. 17. asserunt teneri ex voto; Alii ut Val. Sot. Palad. quos sequitur Averl. quæst. 4. sect. 7. v. *Præferendus*, ex præcepto; Alii, ut Coninch. d. 20. dub. 13. Rebell. lib. 3. de matrim. quæst. 10. Hurtad. de Ord. diff. 26. Archid. lib. 17. concordia. cap. 40. ex utroque, & quidem omnes magnæ auctoritatis Doctores, itique non vulgaribus annixi rationibus, vnde & omnibus est merito concedenda probabilitas.

4. Verum, quia non pauci ex his Doctoribus confundunt obligationem servandæ Castitatis cum obligatione non ducendæ uxoris sub impedimento dicto nullitatis, cuncti fuerunt admittere obligationem Præcepti, ubi tantummodo est votum, Explico clarius, dum meam sententiam profero.

5. Ego enim sustineo, obligationem servandæ Castitatis in constitutis in Sacris immediate esse ex Voto, sive implicito, sive explicito, eo modo, quo explicui num. 2. At impedimentum explicatum num. 3. quo iidem habent, dirimens matrimonium, esse immediate Ecclesiæ præcepto.

6. Prior pars probatur, Primo, quia in aliquibus vulgaribus textibus apud prædictos Auctores, obligatio ad Castitatem, in ordinato in Sacris, vocatur Votum.

7. Secundo, quia in aliis Textibus præcipitur, ut nullus Subdiaconatus promoveatur, nisi prius se castè viduam promittat.

Tertio, quia omnes fatentur, ut alibi nos lib. 2. meth. Confess. c. 7. §. 1. n. 4. in edit. Panor. ann. 1641. diximus, & potest videri signate apud Verricelli trakt. 4. quæst. mor. 5. num. 2. Sacerdotem peccare sacrilegè, si merè internè admittat delectationes Veneras, cum teneatur ad servandam omnimodam Castitatem. Ergo futuri etiam omnes debent, eum teneri ex Voto, & non ex Præcepto Ecclesiæ. Patet consequentia, quia Ecclesia non præcipit merè interiora, ut, nec iudicat de internis, ut omnes sciunt.

8. Posterior pars, quod impedimentum dirimens matrimonium immediate in iisdem sit ex Ecclesiæ Præcepto, probatur, Primo ex Tridentino sess. 24. can. 9. in iis verbis. *Qui dixerit Clericos in Sacris constitutos, vel Regulares solemniter Castitatem professos, posse matrimonium contrahere contrariumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto, anathema sit.* Hæc Tridentinum, quod, si bene expendatur, duo decernit. Primo, non posse licitè prædictos contrahere matrimonium, quia obstat votum. Secundo, invalidè contrahere, quia obstat lex Ecclesiastica.

Probatur secundo, quia Votum ex se, in quantum dicit promissionem Deo factam, non irritat matrimonium, ut patet ex Voto Castitatis simplici, quod, quoad promissionem Deo factam, omnino convenit cum Voto Castitatis solemnem: Rursus Ordo Sacer ex se, nec matrimonium irritat, ut patet in Græcis, ego quandoquidem apud Latinos, tum Sacer Ordo, tum Votum Professorum illud irritat, non nisi ex lege Ecclesiastica provenire immediate potest.

Probatur tertio, quia multi Sacri Textus apud prædictos Doctores allati semper ita iubent ordinatis in sacris servare Castitatem, ut addant relationem ad irrationem matrimonii, quasi dicat Ecclesia. Adverte, quod facta vestra ordinationi ego coniungo matrimonii irrationem.

9. Ex dictis sit in Primo, ut si quis ordinetur Ordine Sacro cum expressa intentione nolendi vovere Castitatem, cum hic verè non voveat, quia Votum debet ex propria voluntate proficisci, votum non teneatur, at, si matrimonium init, nulliter inest, quia ejusmodi irritatio matrimonii non dependet à voluntate propria, sed à lege Ecclesiastica; sicuti, si meus frater duxit uxorem Bertam, ego non affinis cum ipsa Berta, affinitate dirimente matrimonium, quod fortè attentarent cum ipsa post mortem mei fratris; si inquam affinis, etiam si ego nollem, quia impedimentum hoc non dependet à mea voluntate, sed à lege Ecclesiastica.

10. Adverte autem hunc, qui scienter Sacros Ordines suscipit, & Castitatem vovere non vult, non tantum peccare (sunt verba Hurtadi de Ord. diff. 26. pro tunc, quando, ordinatur, non vovendo, sed etiam pro tempore sequenti, quosque, aut explicitè, aut implicitè voveat, quia ad eam vovendam tenetur, tanquam ad aliquod annexum statui, quem suscipit. Hæc Hurtadus. Et sane prædictus nolens vovere nimis temerè decipit Ecclesiam in re gravi, quæ nunquam ad Ordines ipsum admitteret, si ejusmodi in eo dispositionem cognosceret.

11. Dixi (scienter) nam si susciperet Ordinem Sacrum prorsus inculpate nesciens aliquid de voto, nec de eo, quod faciunt alii, tunc esset ordinatus, & sine peccato non emisisset votum: at irritum esset ejus matrimonium, quod fortè contraheret, quia iam habet Ordinem, cui adnexa est ab Ecclesia irritatio. Votum autem, quod tunc per ignorantiam non emisit, debet deinde emittere ut dictum est, cum primum eam ignorantiam deposuit, si velit uti Ordinibus susceptis; Vel, si nolit uti ordinibus, petat dispensationem, à Pontifice, quam tamen Pontifex difficulter concedet, quia difficillimè patetis hodie, in tanta harum rerum peritia, inculpam tuam ignorantiam probare.

12. Dixi iterum (quis Sacros Ordines suscipit) nam si quis adultus non haberet intentionem suscipiendi Ordines, Ordines non susciperet, quia nemo valide suscipit Sacros